

Legende:

- Route Trui & Gaea 2007**
- motorren —
- boot - - -
- vliegtuig - - -
- Route Schwarzenbach & Maillart 1939 —
- auto —

Meisjes, moslims & motoren

Gaea Schoeters
Trui Hanouille

2 vrouwen. 2 motoren.
9 moslimlanden. 30.000 kilometer.

Amsterdam . Antwerpen
Querido Fosfor 2018

Eerste druk, 2008 (Roularta Books); tweede druk, 2018 (Querido Fosfor)

Copyright © 2018 Trui Hanouille en Gaea Schoeters

Copyright foto's © 2018 Trui Hanouille en Gaea Schoeters

Copyright tekst © 2018 Gaea Schoeters

Voor overname kunt u zich wenden tot uitgeverij Querido Fosfor,
Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslag en boekverzorging Trui Hanouille

Omslagbeeld Trui Hanouille

Foto auteurs Trui Hanouille en Gaea Schoeters

ISBN 9789021409603 / NUR 320
www.queridofosfor.nl

www.gaeaschoeters.be
www.truihanouille.be

INHOUD

Het begin – 12 / ‘À la recherche de l’inconnu’ – 12 / Fords fout – 15 / Man gezocht – 17 /
Papiriştan – 18 / Het einde van het begin – 24

NAAR IRAN, DAN LINKS — 26

EUROPA — 28

Muilezels – 28 / Stop-watch – 29

TURKIJE — 33

De eerste muezzin – 34 / Het rariteitenkabinet – 35 / Konya, wervelende stad – 37 / Sporen van de
Zijderoute – 43 / The Englishman who went up a hill but came down a mountain – 44 / Checkpoint
Koerdiştan – 46 / Het Vrije Westen – 48 / Boys & their toys – 49 / Deep Shit in Dogshit – 53

IRAN I — 57

De eerste grens – 57 / Een jurkje voor Khomeini – 59 / De Grote Drooglegging – 60 / De eindeloze
steppe – 63 / Mijn koninkrijk voor een paard – 64 / Under Cover – 68 / Martelaren en dichters – 69 /
De schaduwzijde – 70

VERWEGGISTAN – 78

TURKMENISTAN I — 80

OEZBEKISTAN I — 87

Terra Incognita – 87 / Bukhara horizontaal – 88 / Samarkand: XXL – 90 / De verhalenbazaar – 90 /
Zijde – 98

KIRGIZSTAN — 101

Binnen door de achterdeur – 101 / ‘Den drank is den duvel’ – 102 / Stof – 103 / Shepherd’s
Smell – 106 / Rain Man – 107 / ‘Generale’ repetitie – 112 / Door het oog van de naald – 114 /
Een Russische film met Chinese acteurs – 115 / Schaapjes tellen – 121 / The Far East – 125 / ‘Dat is
Kirgizştan’ – 128 / Het dorp aan het einde van de wereld – 130

TADZJIKISTAN — 133

De grens op de berg – 133 / Het land van de stilte – 134 / Kak normalna – 139 / Blind Date – 141 /
Afghaniştan, het land aan de overkant – 144 / Een brug te ver – 145 / Kafka in Khorog – 146 /
KGB-valley – 148 / Sporen van oorlog – 156 / Douchen in Dushanbe – 158

OEZBEKISTAN II — 163

Het grote katoenplan – 163 / De gouden stempel – 165 / Het slijk der aarde – 168 / Karakalpakstan –
170 / Moynak, de verloren stad – 173

TURKMENISTAN II — 177

Dantes Inferno – 179 / ‘Walt Disney gone mad’ – 179

OP KIP & BENZINE — 182

IRAN II — 185

Ontmoetingen in de woestijn – 185 / Luchtspiegelingen – 189 / What you see is *not* what you get –
190 / De onfortuinlijke reizigers – 195 / Het eeuwige vuur – 196 / Moskitis en medressose – 198 / Een
oneerbaar voorstel – 200 / De fundamentalist – 201 / Pek en veren – 202 / Het verwarde eiland – 203 /
Op de rug van de dolfin – 204 / Fan van Iran – 208

VERANDERING VAN PLAN — 213

VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN I & OMAN I — 217

International Extreme Floodlit Nocturnal Desert Bowl – 219 / The Dubai Experience – 220 /
Levering-aan-autodeur – 222 / Queens of the Desert – 223 / Het grote niets – 224 / Van de zijderoute
naar de wieroorkroute – 224 / To go or not to go... – 227

JEMEN — 231

Het laatste land – 231 / ‘You hero!’ – 232 / The Happy Few – 233 / Door de hel – 234 / Gluren door
de brievenbus – 236 / Saddam, held van de natie – 242 / De zon, het paard en de hand – 243 / Qat,
qat en nog eens qat – 248 / De stad van de dichter – 250 / Escortes en schietgeweren – 252 / Alladins
wonderlamp – 253 / Bivakmutsen en berenmaskers – 254 / Inpakken en wegwezen – 255

OMAN II & VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN II — 257

Elke gast is een zegen – 257 / De voedselpiramide – 258 / Non-commercial turtle-spotting – 259 /
Lang leve de sultan! – 261 / Het Laatste Avondmaal – 264 / De papieren tijger – 264 / Eertijds – 267 /
De Truman Show – 268

DE ALPEN OVER — 271

‘3000 euro only.’ – 271 / Onder de ondergrens – 272 / Vive la Belgique! – 273

ENCORE — 274

Blijf daar weg – 275 / Ode aan 13 dingen, weggegooid in Dubai – 280 / Dank – 281 / Bibliografie – 282

VOORWOORD

Tien jaar is het intussen geleden. Dat we terugkwamen van onze ‘grote reis’. En er geheel onverwacht een boek over schreven. We zouden wel wat lezingen geven, spraken we af, maar niet meer dan tien. Om de herinnering van de reis intact te houden. Want we wilden niet dat het een afgedraaid verhaaltje werd, met telkens weer dezelfde anekdotes en grapjes, dat steeds verder af zou staan van hoe de reis echt was geweest.

Natuurlijk bleef het niet bij tien lezingen. Zelfs nu, tien jaar later, geven we ze nog. In scholen, voor motorrijders, voor vrouwen, voor ouderlingen, voor *social clubs*, voor landelijke gilden... Man, vrouw, jong, oud, links, rechts, arm, rijk, conservatief of avontuurlijk: de combinatie van meisjes, moslims en motoren bleek iedereen aan te spreken. Waardoor het ook voor ons spannend bleef: ons wisselende publiek dwong ons telkens met een andere blik te kijken naar wat we hadden meegemaakt. Elk van die avonden werd een nieuwe reis, met nieuwe ontmoetingen en gesprekken met mensen die nog veel verder gereisd hadden dan wij, of die ons, ook al hadden ze nog nooit een voet buiten hun dorp gezet, uitdaagden met totaal onverwachte vragen.

Slechts een paar dingen herhaalden we keer op keer. Dat het niet moeilijk is. Dat iedereen het kan doen. Dat vertrekken een kwestie van beslissen is, want dat er nooit een ‘geschikt’ moment komt om je leven hier een jaar *on hold* te zetten. Dat het niet duur is, zelfs goedkoper dan thuisblijven. En dat het al evenmin gevaarlijk is, op het verkeer na. Ook niet in al die moslimlanden. Integendeel. Want dat, hoe klef dat ook klinkt, de meeste mensen in de wereld goed van inborst zijn. En gewoon proberen iets van hun leven te maken en gelukkig zijn. Einde preek.

Velen zijn ons nagereisd. Of gewoon na ons vertrokken. De aardbol krioelt van de reizigers, die kriskras hun hart achternarijden. Uit nieuwsgierigheid. *Fernweh*. Of zin voor avontuur. Ook bij ons kriebelt het weer. Om opnieuw te vertrekken. Misschien langs dezelfde route, om te kijken wat daar de afgelopen jaren veranderd is. Makkelijker is het niet geworden. Steeds vaker horen we onszelf op lezingen zeggen: ‘Daar zou ik nu niet meer doorheen rijden.’ Want de oorlog in Syrië, de opkomst van IS en de burgeroorlog in Jemen maken grote delen van de regio onbereikbaar, en ook Noord-Irak en Noord-Afghanistan, gebieden waar de toekomst er in 2007 hoopvol uitzag, zijn opnieuw *no-go*-zones. En ook in Turkije is de politieke situatie ingrijpend veranderd.

Ook in Europa is veel veranderd. De polarisatie tussen het Westen en de moslimwereld is groter dan ooit. ‘Met twee meisjes op motoren die door al die moslimlanden rijden... is dat nu werkelijk nodig?’ vroeg mijn mam in 2007. ‘Ja,’ zei ik toen. Nu verklaart zowat iedereen ons voor gek als we zeggen dat we de reis willen overdoen. De angst voor de

ander is de afgelopen jaren alleen maar gegroeid. Net daarom is het meer dan ooit nodig dat we blijven reizen. Wij, en al die anderen. En dat we onze verhalen terugbrengen. Want, leerden we uit onze lezingen, het is precies zo, door avond na avond te vertellen over de mensen die we onderweg ontmoetten, dat we de angst een stap voor kunnen blijven. Omdat we de ander een gezicht geven. En omdat uit die banale, dagdagelijkse anekdotes van onderweg blijkt dat 'die levensgevaarlijke moslims' ook maar doodgewone mensen zijn, die niets te zeggen hebben over de strijd die boven hun hoofden in hun naam wordt gevoerd. En die even weinig te maken hebben met het oorlogsgeweld als u en ik met de precisiebombardementen op hun steden.

Dus ik zou zeggen: ga! Al is het maar om te voelen hoe heerlijk het is uit de *ratrace* te stappen, en opnieuw vrij te zijn. Onderweg te ontdekken hoe relatief alles is waaraan we hier zoveel waarde hechten. Te voelen hoe tijd plots uitrekt tot iets tragers en al je haast vanzelf verdwijnt. Omdat praten weer mag duren en er ook weer geluisterd wordt. Langer dan anderhalve minuut. En dat wat schaars is, beter smaakt dan al onze overvloed. Dat je, al is het dan met moeite, ook zonder latte macchiato overleeft. En in ruil daarvoor dingen ziet en doet waarvan je tot nu toe alleen maar durfde dromen. Dus waarom zou je niet vertrekken? Het is niet duur, niet moeilijk en relatief ongevaarlijk, zolang je je gezond verstand gebruikt.

Voor Iris.

Voor de Kleine Beer
die altijd altijd het Noorden aanwijst.
En voor Annie
die dit vast een geweldig verhaal had gevonden.

And for Louise Firouz,
the grumpy, old, wise, tough and stubborn legend.
May we grow old with your wit.
*'Up here we don't have emergencies anymore.
You either live or die. Ha!'*

De woestijn rondom ons is oneindig leeg en zo vlak als een spiegel. Het is donker, boven ons lichten honderden sterren op. De weg loopt al kilometers rechtdoor, precies onder de melkweg. We stoppen om even uit te rusten, want 's nachts rijden is verschrikkelijk vermoeiend. Nog geen vijf minuten later zien we twee naderende koplampen. Een jeep suiſt ons voorbij. Het is onze eerste dag in dit land en dus zijn we nog niet helemaal op ons gemak. We duimen hardop: 'Doorrijden, doorrijden, niet stoppen.' Even lijkt het er op dat de chauffeur ons niet gezien heeft, maar plots remt hij keihard en draait om. Hij hobbelt van de weg af en stopt naast ons in het zand. Een man met een tulband steekt zijn hoofd uit het raampje en roept iets naar ons in het Arabisch. We begrijpen hem niet, maar proberen met gebarentaal duidelijk te maken dat alles in orde is. Hij dringt aan; hoe meer hij in de gaten krijgt dat we hem niet begrijpen, hoe luider hij roept. Uiteindelijk stuift hij gefruſtreerd weer weg, in de richting vanwaar hij gekomen is. Bezorgd kijken we de auto na. Waarom rijdt hij nu terug? Wat wil hij van ons? Plots beseffen we hoe kwetsbaar we zijn; we staan hier moederziel alleen in de woestijn, het is pikdonker en we hebben al uren geen levende ziel meer gezien. Bovendien loopt hier maar één weg, dus zelfs als we doorrijden, is het niet moeilijk om ons terug te vinden. En de jeep is veel sneller dan wij. We besluiten toch door te rijden. De eerste twintig kilometer kijk ik de hele tijd bezorgd in mijn spiegels, maar achter ons is alles donker en ſtil. Net als ik heradem, zie ik lichtjes. Niet één, maar twee auto's doemen op in mijn spiegel. Ze komen snel dichterbij en knipperen als gek met hun lichten. Verdomme. Het is de jeep, vergezeld van een snelle personenauto. Het is duidelijk dat ze willen dat we stoppen. We negeren het geknipper, de personenauto schiet ons voorbij. Met een onverhoedse manoeuvre snijdt hij Trui de pas af en dwingt ons om te stoppen. De jeep sluit ons aan de andere kant in. Ons hart slaat twee keer over. Is dit het nu, het moment waarop het fout gaat? Een man van een jaar of dertig steekt zijn hoofd door het raampje: *'My brother wants to invite you for dinner!'*

*Why do we leave this loveliest country in the world?
What urges us to go east on desert roads?*

—Annemarie Schwarzenbach—

Een vrouw – is het een vrouw? ja, het is een vrouw – staat tegen een vaalwitte muur een sigaret te roken. Ze kijkt naar beneden, niet naar de stoffige punten van haar laarzen, maar naar iets dat dieper ligt, veel dieper. Een verloren geliefde, een vergeten droom. Haar blik is naar binnen gericht, alsof ze in gedachten tegen een andere muur leunt, elders, ooit. Ze heeft het gezicht van een engel: androgyn, symmetrisch, van een bijna klassieke schoonheid. In de donkere, onrustige ogen schemert een vergeten herinnering door, een onderdrukt verlangen. Iets in haar houding verwacht me: ondanks haar rechte schouders en haar fiere, bijna jongensachtige manier van staan gaat er iets kwetsbaars van haar uit. Breekbaar bijna. Geïntregeerd ga ik op zoek naar herkenningspunten, iets dat het beeld leesbaar maakt. Ze draagt een lange oosterse mantel, haar broek is net onder de knie in hoge leren laarzen gestopt. Haar handen zijn bruin, te donker, de handen van iemand die elke dag buiten is. Het restje van haar sigaret is te kort om een filter te hebben. Vrouwen roken geen sigaretten zonder filter. Tegenwoordig niet meer, in elk geval. De foto fascineert me. Wie is deze melancholische schoonheid?

Trui glimlacht: ‘Annemarie Schwarzenbach, journaliste, fotografe, archeologe en begenadigd schrijfster. Avonturierster, diplomatenvrouw, vrouwenverleidster, morfineverslaafde. Reiziger. Toen Iris en ik terugkwamen van onze eerste motorreis – Trui reed in 1999 en in 2001 met haar vriendin Iris overland naar India –, vroeg een Italiaanse journaliste ons of we het spoor van Schwarzenbach en Maillart gevolgd hadden. We vielen uit de lucht.’ Terwijl ze verder vertelt, blader ik door de pagina’s met zwart-witfoto’s. Ik zie de toen nog ongeschonden boeddha’s van Bamiyan, een stadsbeeld van Tabriz in lang vervlogen tijden, een ouderwetse Ford op een overvolle Turkse overzetboot, twee vrouwen die hun bagage inladen in Genève. ‘Die twee zijn in 1939 van Zwitserland naar Afghanistan gereden. We zijn niet de eerste vrouwen die aan zo’n avontuur beginnen. En we zullen ook niet de laatste zijn.’

‘À LA RECHERCHE DE L’INCONNU’

‘Ik vertrek morgen naar Kabul,’ zegt Ella Maillart op een avond tegen een vriendin, alsof ze een uitstapje naar Parijs plant.

Ons vertrek heeft iets meer voeten in de aarde. Al bijna twee jaar zijn we onze reis aan het plannen. We hebben wat Russisch geleerd, kaarten gekocht, informatie verzameld. Zes maanden lang willen we het spoor van de oude zijderoutes volgen, steeds verder oostwaarts. Tientallen mensen verklaren ons voor gek. Iemand zegt lachend dat hij ons wel zal komen depanneren in Turkije, dat we toch nooit verder zullen geraken. En zowat iedereen vraagt ons waarom we in hemelsnaam net door al die ‘apenlanden’ willen rijden. Of dat niet gevaarlijk is, met de motor naar Iran. Twee vrouwen nog wel.

Tja, waarom? Voor het avontuur. Natuurlijk. Omdat het een dwaze meisjesdroom is. Duizenden kilometers op een motor, door afgelegen gebieden en over onverharde wegen. Stoer, avontuurlijk, een tikje nostalgisch. Op zoek naar een stuk ongerepte wereld, die niets te maken heeft met iPods, gsm's en mp3's. Naar iets dat tastbaarder is dan de virtuele wereld van Google Earth en echter dan YouTube. Een romantisch verlangen ook, naar steden met mythische namen, zoals Isfahan, Samarkand, Khiva en Shiraz.

Jeugdherinnering. In *Kruisocht in spijkerbroek* trekt een reizende student met zijn ezeltje de wereld in, op zoek naar kennis. Nochtans was de wereld toen gevaarlijker dan nu. Tegenwoordig trekken we de gordijnen veilig dicht en kijken we alleen nog op televisie naar de wereld. Daarbuiten is het gevaarlijk. Het is waar, voor ons ligt het grote onbekende, landen waar we weinig over horen, behalve onheilspellende berichten op het nieuws. Precies daarom willen er naartoe. Op zoek naar ontmoetingen, mensen, gebeurtenissen, om ons beeld van die landen en plaatsen waarvan we alleen de naam kennen, in te vullen met beelden, geuren, gezichten, verhalen. Noem het een Livingstonecomplex. Een verlangen om een stuk van de wereld zelf te ontdekken, in plaats van zomaar te geloven wat er over verteld wordt. Of noem het gewoon nieuwsgierigheid. Maar ook omdat we iets, hoe klein ook, willen doen aan de verzuring in Europa, waar de moslimwereld meer en meer als een bedreiging wordt gezien. Want als twee meisjes op twee motoren er zonder problemen doorheen kunnen rijden, kan het toch nooit zo erg zijn?

Voor Trui wordt dit de derde grote motorreis. Ze draagt haar herinneringen met zich mee zoals een vliegenier van een eenmotorig vliegtuigje zijn sjaal draagt: onbewust, altijd, overal. Het heeft iets, overland reizen. Lang reizen. Traag reizen. Ik profiteer van haar ervaring. Zelf heb ik weinig in te brengen, behalve het ongeremde enthousiasme van iemand die voor het eerst aan een lange reis begint: nieuwsgierig, uitgelaten, niet gehinderd door een realistisch beeld van de moeilijkheden die zo'n reis meebrengt. Vol romantische dromen van verre landen en vreemde culturen. Op zoek naar iets, zonder goed te weten wat.

En zo hebben we duizend redenen. En tegelijk maar één. De reis zelf, in al zijn angstaanjagende schoonheid. Het slingerende pad naar het onbekende dat zich eindeloos voor ons uitstrekt...

(★)